

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Wetvoorstel Associate degree aangenomen op dinsdag 4 juli 2017 rond 15.38 uur in de Tweede Kamer

Gistermiddag 4 juli is tijdens het rondje 'stemmen over alle moties, amendementen en brieven' door de Tweede Kamer unaniem ingestemd met het wetsvoorstel voor de Ad als opleiding. Er is nog een procedure richting de Eerste Kamer, maar de vlaggen kunnen uit en de ballonnen mogen worden opgeblazen (en gevuld met water kunnen ze de komende dagen ook nog wel nuttig zijn...).

We feliciteren iedereen die in de afgelopen 17 jaar de schouders onder deze hbo-opleiding heeft gezet. De eerste pilots waren er al 6 jaar na het eerste initiatief van Leido-kant, maar door allerlei bewegingen, ingenomen standpunten en dynamische invalshoeken werd de Ad pas als programma in 2013 volwassen, en nu dus als opleiding – hoewel qua praktijk er nu niet veel verandert, al is de status die men de Ad meegeeft, het belangrijkste. Glazen dus geheven en vooruit met de Ad.

Amendement VVD aanvaard voor mbo-hbo

Op basis van het amendement dat door de heer Pieter Duisenberg (VVD) vorige week was opgesteld, is door hem gisteren een aangepast voorstel ingediend. Zoals beschreven in het vorige PamflAd betreft het de mogelijkheid om vanaf nu onder format B ook meer dan de helft van het aantal studiepunten (het programma) op een locatie van een mbo-instelling aan te bieden. Dat is aan de hogeschool om dit voor te stellen en aan de minister om dit goed te keuren.

Het voorstel voor het amenderen van de WHW op dit punt werd gisteren ook aanvaard en kan dus in de WHW worden gevlochten.

Nog even op een rijtje:

Dit wilde OCW voor lid 2 van artikel 7.8a:

2 Indien Onze Minister goedkeuring als bedoeld in het eerste lid heeft verleend, *wordt ten minste de helft van de associate degree-opleiding, waaronder in ieder geval de afstudeerfase en het afsluitend examen, verzorgd door de instelling voor hoger onderwijs.* Indien een deel van de associate

degree-opleiding wordt uitgevoerd door een andere instelling voor beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs is artikel 7.34, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

En vervolgens kwam de heer Duisenberg met dit voorstel:

2. Indien Onze Minister goedkeuring als bedoeld in het eerste lid *verleent, bepaalt hij daarbij dat in ieder geval de afstudeerfase en het afsluitend examen worden verzorgd door de instelling voor hoger onderwijs.* Voor zover de associate degree-opleiding wordt uitgevoerd door een andere instelling voor *beroepsonderwijs* als bedoeld in artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs is artikel 7.34, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing

Om gisteren dit in te dienen en dus te laten steunen door de gehele TK:

2. Indien Onze Minister goedkeuring als bedoeld in het eerste lid verleent, wordt ten minste de helft van de associate degree-opleiding, waaronder in ieder geval de afstudeerfase en het afsluitend examen, verzorgd door de instelling voor hoger onderwijs. Op verzoek van het instellingsbestuur kan Onze Minister in bijzondere gevallen toestaan dat minder dan de helft van een dergelijke opleiding, met uitzondering van de afstudeerfase en het afsluitend examen, door de instelling voor hoger onderwijs wordt verzorgd.
3. Voor zover de associate degree-opleiding wordt uitgevoerd door een andere instelling voor beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs is artikel 7.34, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

Als we het dus goed bezien, kijkende naar wat er is aangepast, gaat het om de volgende aspecten:

- Eerst technisch: het oude lid 2 is verspreid over twee leden: 2 en 3.
- Maar dan: Wat staat er nu eigenlijk in lid 2, na de eerste zin, en is wel juist verwoord wat de bedoeling ervan is?
De bedoeling lijkt ons dat een hogeschool kan voorstellen (even uitgaande van 120 punten) dat er meer dan 60 punten op de mbo-locatie worden verzorgd. Bij die punten mogen echter niet de afstudeerfase en het afsluitend examen zitten.
Dan zou je kunnen zeggen qua formulering:
'Op verzoek van het instellingsbestuur kan Onze Minister in bijzondere gevallen toestaan dat meer dan de helft van een dergelijke opleiding, maar waarvan niet de afstudeerfase en het afsluitend examen deel uitmaken, wordt verzorgd door een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs dan wel een andere instelling voor beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 1.4.1 van die wet.
Of:
'Op verzoek van het instellingsbestuur kan Onze Minister in bijzondere gevallen toestaan dat minder de helft van een dergelijke opleiding, maar waarvan in ieder geval de afstudeerfase en het afsluitend examen deel uitmaken, door de instelling door hoger onderwijs wordt verzorgd.'

Nu staat er een mix van deze twee. Of bedoelt men:

'Je neemt de 120 punten, trekt daar de punten voor de afstudeerfase en het afsluitend examen vanaf, en dan mag je daarnaast ook nog minder dan de helft van het overblijvende aantal punten voor jezelf als hogeschool nemen, voor de hbo-locatie.'

We laten graag de juristen en taaldeskundigen hier nog eens naar kijken. De bedoeling is wel helder, maar dan toch...

- Stel dat we van de juiste bedoeling uitgaan, na deze analyse. Als het gaat om de verdeling qua studiepunten, dus hoeveel in ieder geval door de hogeschool wordt verzorgd, dan maakt deze verdeling – in tegenstelling tot wat nu het geval is - straks deel uit van de goedkeuring door de

minister (Indien... verleent, en straks niet meer: Indien... heeft verleend). Dat wil zeggen dat na de goedkeuring er geen aanpassingen in de verdeling mogen plaatsvinden, zoals dat eerst nog wel kon op basis van de dynamiek, de veranderingen in het programma en het anders inzetten van de samenwerkingsovereenkomst. Dat maakt het geheel minder flexibel. We komen erop terug, in de volgende paragraaf, aan de hand van de 'Rotterdamse verklaring'.

- Er is nu sprake van een situatie waarbij op de mbo-locatie zonder verdere tussenkomst van de CDHO de helft of meer van de studiepunten kan worden aangeboden. Dat mag bij een Ad in format A al tot en met een derde, zijnde meestal 40 punten (voltijd, deeltijd en een zgn. collectieve duale Ad). Vraag is wat te doen met de 'ruimte' tussen een-derde (40) en de helft (60)?
- Zoals aangegeven in PamflAd 11 is er geen wettelijke definitie van afstudeerfase. Een opleiding kan formeel zelf bepalen wat bijvoorbeeld aan het eind moet worden gedaan, en dit mag voor 5 punten zijn. Het afsluitend examen kan een formele handeling zijn vanuit de examencommissie, zoals in de WHW staat, en dan zijn er geen studiepunten aan verbonden – ook al omdat in de praktijk het examen kan zijn behaald als alle onderwijseenheden met voldoende resultaat zijn afgerond.
Een consequentie hiervan kan zijn dat vrijwel alles op een mbo-locatie kan worden verzorgd, en dat het praktisch gezien zo is dat de CDHO mag spreken van een opleiding in de regio van de mbo-locatie. We nemen aan dat de minister dit meeneemt in de besluitvorming, om botsingen tussen hbo-instellingen te voorkomen (mede omdat de minister in principe een Ad per variant kan laten goedkeuren).
- We laten nu de begrippen 'aanbieden', 'uitvoeren' en 'verzorgen' maar even rusten. Het is duidelijk dat een discussie dienaangaande nu een brug te ver was i.c. dat de tijd ervoor te kort was, om aldus de goedkeuring niet te frustreren.
Maar er dient absoluut in een volgende fase naar worden gekeken omdat het vreemd is en blijft als gebruikte begrippen niet kunnen worden geduid. Ook is helderheid van belang, mede voor de hogescholen en de studenten – en voor de examencommissies en aanpalende instituties binnen een school, en bij de overheid. Zie ook hieronder.

Verklaring Hogeschool Rotterdam

Na de discussie in de TK van afgelopen week namen de CvB-voorzitters in Rotterdam: Ron Bormans (HR), Ron Koren (ROC Albeda) en Luc Verburgh (ROC Zadkine) het initiatief voor een schrijven van een verklaring met betrekking tot hun samenwerking rond de Rotterdam Academy. De RAc wordt in de TK in alle toonaarden bezongen en als goed voorbeeld van de invoering van de Ad gezien. In de verklaring staat het volgende te lezen:

In de Tweede Kamer is een wetsvoorstel in behandeling dat de positie van de Associate degree opleidingen (Ad's) verder moet verzelfstandigen. De Rotterdam Academy (RAC), het samenwerkingsverband van Hogeschool Rotterdam, Albeda College en Zadkine, juicht die ontwikkeling toe. Eén van de amendementen bij dat wetsvoorstel is erop gericht om de mogelijkheid tot de uitvoering van dit onderwijs veel nadrukkelijker bij de ROC's neer te leggen. Onze ervaring bij de RAC laat zien dat goede samenwerking en gezamenlijk eigenaarschap van groot belang zijn, en dat met name studenten het zeer waarderen dat de Ad's onderdeel zijn van het hoger onderwijs, zowel wat betreft het onderwijs als ook de diplomering. Het gaat er niet om, zoals het amendement bepleit, om verantwoordelijkheden voor onderwijs en toetsing te splitsen tussen mbo en hbo, maar juist om het gezamenlijk realiseren van goede condities voor deze opleidingen.

Ad's onderdeel van het hoger onderwijs

Hogeschool Rotterdam, Albeda en Zadkine hebben in 2010 besloten om het Associate degree onderwijs in Rotterdam als samenwerkingsverband aan te bieden. Dit samenwerkingsverband vindt zijn uitingsvorm in de Rotterdam Academy. Dit samenwerkingsverband en de wijze waarop daaraan invulling wordt gegeven, is uitermate succesvol gebleken. Kern van de formule is dat de Ad's onderdeel zijn van het hoger onderwijs, maar in een samenwerking tussen mbo en hbo tot stand komen.

In vijf jaar tijd is de Rotterdam Academy uitgegroeid tot een school met ruim 2500 studenten en (per september 2017) 14 programma's, waar jonge mensen opgeleid worden als beginnend professional in een veelheid van beroepen en die tevens de mogelijkheid bieden door te stromen naar de Bacheloropleiding.

Gezamenlijke ontwikkeling van de opleidingen

Deze stormachtige ontwikkeling is voornamelijk te danken aan de manier waarop de samenwerking gestalte krijgt:

- Een heldere positionering – ook met betrekking tot huisvesting en pedagogisch-didactische aanpak – van de Associate degree als nieuw hoger onderwijs programma;
- Er worden docenten over en weer tussen de scholen in- en uitgedetacheerd, waardoor een warme overdracht van mbo naar hbo mogelijk is;
- Nieuwe opleidingen worden altijd in samenspraak en samenwerking ontwikkeld;
- Er is sprake van overleg op diverse niveaus: docent, teamleider, directie en bestuurlijk. Bestuurlijk wordt het opleidingsportfolio besproken, evenals de gemeenschappelijke lijn voor de manier waarop we de arbeidsmarkt het beste bedienen en de wijze waarop we adequaat samenwerken als het gaat om de doorstroom;
- Op regelmatige basis is er uitwisseling van relevante informatie over thema's instroom, kwaliteit en studiesucces.

Hogeschool Rotterdam, Zadkine en Albeda College zijn van mening dat deze manier van samenwerking een schoolvoorbeeld is van het succesvol in de markt zetten van een nieuwe loot aan de onderwijskolom. Dankzij deze samenwerking doorloopt een grote groep studenten, die niet van plan was een vierjarige hbo-opleiding te volgen, nu wel een opleiding in het hoger onderwijs. Door onze Ad's komen dus meer jongeren met een hogeronderwijsdiploma op de arbeidsmarkt.

Naar onze mening raakt deze verklaring aan de zaken die nu ook nog niet echt worden meegenomen in het wetsvoorstel. De discussie rond het amendement bleef vooral steken in het zoeken naar een technische oplossing om de partijen die graag het mbo zien ingeschakeld, een (terechte) kans te bieden. Het draait dus nu alleen om 'studiepunten', terwijl het niet ging over mogelijkheden om de samenwerking tussen hbo- en mbo-instellingen een optimale boost te geven.

Wij hebben in PamflAd 11 ook gezocht naar een bijdrage aan technische aanpassingen, wetende dat de NVAO nu simpelweg eist in de aanvraag dat alle verantwoordelijkheid bij de hogeschool ligt en dat vanuit die situatie dient te worden geredeneerd.

Daarom is door ons in het wetsartikel de 'samenwerkingsovereenkomst' een plek gegeven. Die maakt geen deel uit van de goedkeuring door de minister nl. die moet beoordelen of er sprake is van een dusdanig vertrouwen tussen de instellingen – en die moet uiteraard ook worden aangetoond door de plannen te onderbouwen – dat men aan de slag kan gaan. In die overeenkomst worden alle cruciale zaken zoals de instellingen die zelf zien, opgenomen en er wordt beschreven hoe men daaraan elkaar kan houden. Het is dan bij de volgende accreditatie aan de NVAO om te bezien of alles nog steeds goed gaat (en mocht er tussentijds iets verkeerd gaan, dan zijn daarvoor simpelweg de formele kanalen aanwezig om zaken aan te passen). Ook kan dan het mbo aangeven hoe ze in de Ad een plek hebben.

Het voordeel is ook dat de instellingen op basis van de dynamiek waaraan de Ad onderhevig is, aanpassingen kunnen plegen: verdeling studiepunten op locaties, andere onderwijsseenheden, praktijkstukken anders vormgeven, enz. De zaken die de instellingen hierboven opsommen als behorende tot hun gemeenschappelijke aanpak, zijn daarvan voorbeelden uit de praktijk.

Daarom doen we een stevig beroep op de volgende minister en staatssecretaris om op basis van de nu technische wetgeving in de monitor de onderwijskundige en inhoudelijke ontwikkelingen een kans te geven. In onze nieuwsbrieven staan ook voldoende aanknopingspunten, om het door iedereen gewenste succes van de Ad nog kleurrijker te maken: nog meer vlaggen en ballonnen in 2020...